

PĂSTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI

2016

† GALACTION

DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL SFINTEI EPISCOPII A
ALEXANDRIEI
ȘI TELEORMANULUI

TUTUROR DREPTCREDINCIOȘILOR CREȘTINI,
CINULUI MONAHAL, PEA CUCERNICILOR ȘI
PEA CUVIOȘILOR PĂRINȚI
DIN ACEASTĂ SFÂNTĂ ȘI DE DUMNEZEU
PĂZITĂ EPISCOPIE,
HAR ȘI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL CEL ÎNVIAT,
IAR DE LA NOI PĂRINTEASCĂ ÎMBRĂȚIȘARE
ȘI ARHIEREASCĂ BINECUVÂNTARE

*„Crucii Tale ne închinăm Hristoase și
sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim.”
(din Utrenia Învierii)*

Editura CARTEA ORTODOXĂ
Alexandria

ISBN: 978-606-529-299-4

Această pastorală se va citi în toate bisericile parohiale și în Sfintele Mănăstiri
în ziua Praznicului Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

Iubiții noștri fii duhovnicești,

Hristos a înviat!

Luminatul praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos ne prilejuiește din nou bucuria de a vă împărtăși cuvânt de dreaptă învățătură, părintească povățuire și arhierească binecuvântare, purtându-vă pe toți în rugăciunile Noastre căci, după cum grăia odinioară Sfântul Apostol Pavel, *„deși cu trupul sunt*

departe, cu duhul însă sunt împreună cu voi, bucurându-mă și văzând buna voastră rânduială și tăria credinței voastre în Hristos.”¹

O săptămână întreagă, seară de seară, am ascultat la slujba deniilor Sfintele Evanghelii despre patimile și moartea Mântuitorului, despre cât de mult a suferit și cât de înfricoșătoare au fost răstignirea și moartea Lui.

Toți ne-am cutremurat în adâncul sufletului nostru și am pățimit alături de El, auzind cum cei ce-L răstigneau, L-au dezbrăcat și L-au pironit pe cruce pe „*Cel ce îmbracă cerul cu nori*” și I-au dat să bea oțet și fiere. Între doi tâlhari a fost pus Împăratul cerurilor! Iar după ce a băut până la capăt paharul suferințelor, strigând cu glas mare, a zis: „*Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul meu. Și aceasta zicând, Și-a dat duhul.*”² În clipa aceea soarele s-a întunecat, pământul s-a cutremurat, iar catapeteasma templului s-a despicat prin mijloc. Sutașul, văzând cele ce s-au întâmplat, a slăvit pe Dumnezeu și a zis: „*Cu adevărat, Omul Acesta drept a fost.*”³

„*Iar făcându-se seară, a venit un om bogat din Arimatea, cu numele Iosif, care și el era un ucenic al lui Iisus. Acesta, ducându-se la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea. Și Iosif, luând trupul, l-a înfășurat în giulgiu curat de în. Și l-a pus în mormântul nou al său, pe care-l săpase în stâncă, și, prăvălind o piatră mare la ușa mormântului, s-a dus.*”⁴

Înainte mormântului Mântuitorului, în Sfânta și Marea Vineri, sufletele noastre sunt cuprinse de amărăciune și de întristare, căci știm că Hristos, nevinovat fiind, „*a luat asupra-Și*

durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat... a fost străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat”.⁵

Dar Dumnezeu a mângâiat inima noastră și n-a lăsat pe Cel Prea Iubit al Său să vadă stricăciunea mormântului, căci „*N-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea*”⁶ și „*L-a înviat, dezlegând durerile morții, întrucât nu era cu puțință ca El să fie ținut de ea.*”⁷ Taina Golgotei a fost dezlegată de Însuși Hristos Domnul ucenicilor Săi mai înainte de răstignire zicându-le: „*Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor. Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omorî, dar după trei zile va învia.*”⁸

Într-adevăr, după Vinerea întristării vine Duminica cea sfințită, ziua cea dintâi a săptămânii, ziua Învierii Domnului, după cum glăsuiesc sfinții evangheliști: „*După ce a trecut sâmbăta, când se lumina de ziua întâi a săptămânii (Duminică), au venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mormântul. Și iată s-a făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei. Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Și de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți. Iar îngerul, răspunzând, a zis femeilor: Nu vă temeți, că știu că pe Iisus cel răstignit Îl căutați. Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis.*”⁹

Dacă zilele trecute ne-am întristat peste măsură cântând:

1. Coloseni II, 5.

2. Luca XXIII, 46.

3. Luca XXIII, 47.

4. Matei XXVII, 57-60.

5. Isaia LIII, 4-5.

6. Ioan III, 17.

7. Faptele Apostolilor II, 24.

8. Marcu X, 33-34.

9. Matei XXVIII, 1-6.

„În mormânt, Viață, pus ai fost Hristoase”¹⁰, astăzi cu inimile săltând de bucurie cântăm: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!”¹¹ Astăzi psalmistul ne îndeamnă: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea.”¹² Astăzi cântările Sfintei Biserici răsună biruitor: „Ziua Învierii, popoare să ne luminăm! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi!”¹³

Astăzi crucea s-a preschimbat în semn de biruință, plângerile îngropării în cântări de bucurie, iar din coasta însângeraată a Mântuitorului a răsărit iertarea. Astăzi drumul Crucii s-a preschimbat în cale luminoasă către cer, iar noi „Prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începătura altei vieți, veșnice.”¹⁴

Jertfa și învierea lui Hristos sunt începutul Bisericii, care este Trupul lui Hristos jertfit și înviat ce se împărtășește lumii spre viață. Taina Învierii Domnului este nedespărțită de Taina Crucii Sale și ele au fost profețite de proorocii Vechiului Testament și mărturisite de Sfinții Apostoli ca adevăruri dătătoare de viață.

Astfel Taina Crucii și a Învierii Domnului au fost prevestite de proorocul Isaia, „Evanghelistul Vechiului Testament”, prin cuvintele acestea: „Că s-a luat de pe pământ viața Lui! Pentru fărâdelegile poporului Meu a fost adus spre moarte... Și fiindcă Și-a dat viața ca jertfă pentru păcat, va vedea pe urmașii Săi, Își va lungi viața și lucrul Domnului în mâna Lui

va propăși.”¹⁵

Luminat de Duhul Sfânt, psalmistul David a profețit și el Învierea Domnului zicând: „Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea. Cunoscute mi-ai făcut căile vieții; umplea-mă-vei de veselie cu fața Ta și la dreapta Ta de frumuseți veșnice mă vei sătura.”¹⁶

Sfântul Apostol Petru adeverește împlinirea cuvintelor lui David mărturisind, în ziua Pogorării Sfântului Duh, astfel: „Mai înainte văzând, (David) a vorbit despre Învierea lui Hristos: că n-a fost lăsat în iad sufletul Lui și nici trupul Lui n-a văzut putreziciunea.”¹⁷

Legătura intimă dintre Cruce și Înviere este o trăsătură de căpătâi a întregii spiritualități ortodoxe, căci ea afirmă încă din primele veacuri ambivalența Sfințelor Paști, de bucurie trecută prin suferință. Biserica Ortodoxă este deopotrivă Biserica postului și a bucuriei, a Jertfei și a Învierii. Postul și nevoița duhovnicească nu cad însă în emoțional, nu se ancorează în întristare, căci chemarea lui Hristos Cel Înviat: „Bucurați-vă!” acoperă durerea morții, iar lumina Învierii risipește întunericul răstignirii. Dar nici bucuria nu devine sentimentalistă, căci ea nu dă uitării „paharul suferințelor”. În această înțelegere, Ortodoxia afirmă legătura nedespărțită dintre Jertfă și Înviere, complementaritatea lor esențială, lumina lor comună, viața lor interioară unică, în care jertfa cheamă și așteaptă Învierea, iar Învierea presupune și umple de sens veșnic Jertfa de pe Cruce. De aceea Sfânta Biserică le și cântă pe acestea împreună: „Lăudăm Hristoase, patima Ta cea mântuitoare și slăvim Învierea Ta.”¹⁸, „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, și sfântă

10. Prohodul Domnului, Starea I.

11. Troparul Învierii.

12. Psalmi, CXVII, 24.

13. Utrenia Învierii, Cântarea 1.

14. Utrenia Învierii, Cântarea a 7-a.

15. Isaia LIII, 8, 10.

16. Psalmi XV, 10-11.

17. Faptele Apostolilor II, 31.

18. Utrenia Învierii, Stihirile Învierii.

*Învierea Ta o lăudăm și o slăvim!”*¹⁹

De altfel întreaga noastră viață pământească este o trecere prin jertfă spre Înviere, prin durere spre bucurie. În această lume au fost și vor fi întotdeauna necazuri. Fie că este redusă prin puterile omului, fie că este alinată de făgăduința unei răsplăți în „lumea cealaltă”, aici, în această lume, suferința stăruie. Și totuși Hristos ne îmbărbătează spunând: „*Îndrăzniți, Eu am biruit lumea.*”²⁰ Prin suferința Lui orice suferință a dobândit un sens, iar prin Învierea Lui însăși moartea a devenit o cale a vieții. Toate faptele mărețe ale neamului omenesc și chiar urcușul nostru duhovnicesc nu s-ar putea împlini fără dăruirea și jertfirea de sine. Atunci când aceasta se face spre binele și fericirea celor mulți ea capătă valoare și în acest înțeles nu este niciodată zadarnică. De aceea Mântuitorul spune: „*Dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă.*”²¹

Aceasta este adevărata Jertfă – cea din iubire pentru binele celorlalți, iubirea jertfelnică. Din această cauză, a nesecatei și nețârmuritei iubiri față de oameni, Mântuitorul nostru, Păstorul Cel bun al oilor, lasă în ceruri cetele îngerești și coboară pe pământ spre căutarea oii celei pierdute, a firii noastre omenești celei căzute prin păcat și neascultare. Și găcind-o, o ia pe umerii Săi și trece cu ea prin moarte și Înviere spre a o aduce la frumusețea cea dintâi. Și aceasta o face deoarece „*cine iubește nu sfătuieste numai, nu îndreaptă, nu pedepsește, ci ia asupra sa greșelile celui iubit de el. Iubirea e participare la viața celui alt, ieșire din noi înșine, jertfă.*”²² Acesta este darul supremei iubiri a lui Dumnezeu față de om: „*Mai mare dragoste decât aceasta*

19. Utrenia Învierii.

20. Ioan, XVI, 33.

21. Ioan XII, 24.

22. Panayotis Nellas, *Omul – animal îndumnezeit*, ediția a III-a, Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 45.

nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi.”²³

Înțelegând aceste adevăruri mântuitoare și sădindu-le adânc în inima noastră putem mărturisi și noi asemenea Sfântului Apostol Pavel: „*Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru.*”²⁴

Iubiți fii ai Învierii Domnului,

Învierea Domnului stă la temelia Bisericii și a propovăduirii ei în lume. Propovăduirea Evangheliei făcută cu tărie și îndrăzneală de Sfinții Apostoli a fost continuată în chip strălucit de Sfinții Părinți ai Bisericii noastre. Învățăturile lor, adevărate leacuri sufletești pentru creștinii din vremea lor, continuă să aducă și astăzi pentru noi mângâiere și să sporească bogăția într-un cuvânt a marelui praznic de astăzi. Luminați de Duhul Sfânt, ei au scos în evidență legătura indisolubilă dintre Jertfa și Sfânta Înviere a Mântuitorului Hristos, în Cruce văzând deja slava Învierii și roadele sale bogate, iar în mormântul Domnului – viața și învierea noastră.

În acest sens, Sfântul Gherman, patriarhul Constantinopolului, vorbind despre Sfânta Cruce, arată darurile ei cele de mult preț, daruri de care ne împărtășim de fapt, în chip deplin, prin Sfânta Înviere: „*Ia seama însă de câte daruri mă umple lemnul uscat al Crucii: îmi dăruiește viața în locul morții, mă îmbracă cu veșmânt luminos, ca să-mi acopere goliciunea, iz-*

23. Ioan XV, 13.

24. Romani VIII, 38-39.

vorăște în locul blestemului vechi, binecuvântare în viața mea, în locul osândirii de a mă întoarce în pământ, mă arată împreună viețuitor cu cele cerești, stinge văpaia focului patimilor... și nouă, tuturor, ne dăruiește viața și nemurirea.”²⁵

Lăudând „arma cea făcătoare de biruință a Împăratului Hristos”, un alt Sfânt Părinte ne învață că Sfânta Cruce este fundamentul nădejzii omenești în viața aceasta pământească, tăria și scutul nostru, puterea și ajutorul nostru: „Crucea este nădejdea creștinilor, Crucea este învierea morților, Crucea este cârjă șchiopilor, este povață orbilor, este marea cuviință a împăraților, este îndrăznirea călugărilor, este acoperământul celor goi... Cu aceasta înarmându-se, fericiții apostoli, ostașii și mucenicii lui Hristos au călcat semeția tiranilor. Pe aceasta purtând-o, cei ce se leapădă de lume locuiesc cu bucurie în pustiu, în munți și în peșteri.”²⁶

După cum lemnul uscat al Sfintei Cruci poartă în sine roadele Învierii, tot astfel și Preacuratul Trup al Domnului coborât de pe ea, deși este mort, poartă în Sine sămânța Învierii, a vieții și a nemuririi. El este comoară de neprețuit și izvor de bunătăți, căci poartă în Sine cele două firi, cea omenească și cea dumnezeiască, cu care a murit și cu care va și învia pentru ca noi toți să murim păcatului și să înviem Vieții împreună cu El.

Spre mai mult folos duhovnicesc se cuvine să-l ascultăm pe Sfântul Epifanie, episcopul Salaminei, care ne învață astfel. „Făcându-se seară, a venit un om bogat pe nume Iosif. Îndrăznind acesta, s-a dus înaintea lui Pilat și a cerut trupul

25. Sfântul Gherman I, Patriarhul Constantinopolului, „Predică la duminica a treia din Postul Mare, a Închinării Sfintei Cruci”, în *Predici ale Sfințelor Părinți la duminicile de peste an*, Editura Egumenița, Galați, 2009, p. 444.

26. Sfântul Efrem Sirul, „La Cruce, și pentru pocăință, și pentru A Doua Venire”, în *Mărgăritare – Cuvinte ale Sfântului Ioan Gură de Aur și ale multor Sfinți și Dascăli*, Editura Sophia, București, 2010, pp. 332-333.

lui Iisus. S-a dus un muritor la alt muritor, cerând să-L ia pe Dumnezeu. Pe Dumnezeu muritorilor Îl cere. Țărâna merge la țărână să-L ia pe Ziditorul tuturor; paiul să primească de la pai Focul ceresc; picătura cea neînsemnată să ia Oceanul de la altă picătură. Cine a mai văzut? Cine a mai auzit așa ceva? Se zice: „Făcându-se seară, a venit un om bogat pe nume Iosif.” Cu adevărat bogat, cel care a primit ipostasul compus al lui Hristos; într-adevăr bogat, de vreme ce a luat de la Pilat cele două firi ale lui Hristos; cu adevărat bogat, căci a purtat cufărul plin de comoara dumnezeirii. Cum să nu fie bogat, cel care a dobândit Viața și mântuirea lumii? Cum să nu fie bogat Iosif, primind în dar pe Cel care hrănește toate și stăpânește toate?”²⁷

Sfântul Teofilact al Bulgariei ne teologhisește și el aceste adevăruri, arătându-ne sensul subiectiv al punerii în mormânt a Domnului, sensul personal ce ne privește în mod direct și mântuitor pe fiecare dintre noi: „Și „Iosif” se tâlcuiește „adăugire”, iar „Arimateea”: Ținând pe Acela. Așadar, o! – facă-se ca și noi să fim ca „Iosif din Arimateea”, pururea adăugând la drumul faptei celei bune întru a-L ține pe Acela, adică pe Cel cu adevărat bun! Să luăm încă și trupul lui Iisus prin Împărtășire și să-l punem pe el în „mormânt săpat în stâncă” – adică în suflet ce ține minte și nu-l uită pe Dumnezeu. Să fie sufletul acela „săpat în piatră”, adică având întemeiere de la Hristos care este Piatra. Și să-l înfășurăm pe el „în giulgiu”, adică să-l primim în trup curat, căci trupul nostru este oarecum giulgiu și haină a sufletului.”²⁸ Se cuvine așadar, să primim Dumnezeiescul Trup al Domnului nu numai în suflet curat, ci și în trup

27. Sfântul Epifanie de Salamina, *Omilii*, în colecția P.S.B., seria nouă-12, Editura Basilica, București, 2014, pp. 459-460.

28. Sfântul Teofilact al Bulgariei, „Tâlcuire la Evanghelia Morții și Învierii Domnului după Marcu”, în *Sfinții Părinți despre Moartea și Învierea Domnului*, Editura Sophia, București, 2008, p. 112;

curat. Primind în noi înșine întreg Trupul lui Hristos, Cel ce a murit și a înviat pentru noi, ne unim cu El în intimitatea propriei noastre firi. În acest fel trupul nostru devine „*substanța Împăratului*”, după cum frumos spunea Nicolae Cabasila, și atunci „*Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos?*”²⁹

Iubiți fii suflețești,

Ziua Învierii Domnului este praznic al vieții, al bucuriei și al păcii. Jertfindu-se pentru noi și înviind din morți, Domnul nostru Iisus Hristos ne dăruiește nouă viață din Viața Lui, călăuzindu-ne spre viața veșnică. Ridicându-ne la sânul Părintelui ceresc, El ne face părtași ai fericirii dumnezeiești. Așezând dragostea desăvârșită la temelia vieții noastre în lume, noi suntem neîncetat chemați să trăim în bună înțelegere între noi, în iubire și în pace.

Mai poate însă omul zilelor noastre, care trăiește, istoric vorbind, la două milenii de la Înviere, să împlinească această chemare? Strigarea Domnului Înviat „*Bucurați-vă!*” mai răzbate până la el?

Nu încapă nici o îndoială că în zilele noastre secularizarea a luat dimensiuni înfricoșătoare. Omul, chip al lui Dumnezeu, s-a preschimbat din persoană în individ, iar poporul a devenit populație. Societatea contemporană a deturnat atenția omului de la Înviere și de la lucrurile esențiale, spre cele mai puțin esențiale, cum ar fi confortul zilnic. Omului i se pun atât de multe la dispoziție, încât i se fură toate eforturile pentru lucrurile cu adevărat importante. Tehnicizarea vieții, grija pentru a dobândi un confort și un nivel de trai din ce în ce mai bun îi ocupă omului contemporan tot timpul. Unii oameni margina-

29. Romani VIII, 35.

lizează sau tratează cu indiferență mântuirea sufletului, motivând că „*sunt foarte ocupați*”, ocupați cu grija zilei de mâine. Nu ascultă îndemnul cântării liturgice „*grija cea luminează să o lepădăm*” și uită că sintagma „*a fi ocupat*”, „*a fi sub ocupație*” este ceva foarte rău. Asemenea oameni nu mai sunt liberi, ci sunt cotorpiți și stăpâniți de grijile, necazurile și problemele cotidiene, care i-au înăbușit precum spinii sămânța cea bună de grâu curat. Ei viețuiesc astfel departe de lumina Învierii și, la un moment anume, viața lor va părea goală, searbădă și plină de contradicții. În afara Învierii omul se autodistruge și moare.

Depășirea acestei căi greșite și aparent fără ieșire este credința și participarea la bucuria Învierii. Învierea ne reasează pe drumul mântuirii, dă sens și umple de conținut viața noastră. Ne restabilește prioritățile, ne arată cine suntem și unde mergem și ne lămurește că nu omul a fost creat pentru lume, ci lumea pentru om. An de an, în prag de primăvară, Biserica ne cheamă să ne împărtășim de Lumina Învierii, adică să primim iertare, izbăvire, pace, mântuire și viață veșnică. Însă pentru a primi prețioasele daruri trebuie „*să ne curățim mai întâi simțirile*”, să lepădăm grija pentru cele ale lumii, să murim păcatului și poftelor și, asemenea fiului risipitor, să ne întoarcem la curțile Tatălui nostru, la curțile virtuților, ale credinței, ale iubirii de semeni. Părintele ceresc ne așteaptă! Pentru aceasta a trimis pe Fiul Său în lume, pentru că ne iubește și cu dor nestins ne dorește alături de El.

Să ne pătrundem de lumina Învierii cea binefăcătoare pentru sufletele și trupurile noastre. Să facem din viața noastră un izvor ce curge din viața cea nouă dăruită de Hristos. Lumina lui Hristos să ne călăuzească îndepărtând și risipind întunericul rătăcirilor acestei lumi care știrbesc frumusețea și demnitatea omului. Faptele bune să le lucrăm în toată vremea, încredințați fiind de glasul Sfântului Apostol: „*Iar facerea de bine și*

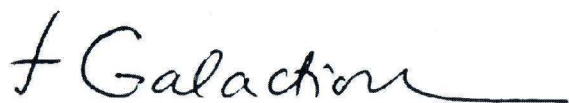
*întrajutorarea nu le dați uitării; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu.”*³⁰

Împărtășindu-vă aceste învățături și povățuiri, vă purtăm pururea în rugăciunile Noastre, vă îmbrățișăm părintește pe toți și vă dorim să vă bucurați în deplină sănătate de Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului, vestindu-vă cu arhierescă dragoste:

HRISTOS A ÎNVIAT!

**Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul Cel Înviat totdeauna rugător,**

†GALACTION

Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Data în reședința Noastră episcopală din Alexandria
la Praznicul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos,
în anul mântuirii 2016.

